

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

MÜCEVHERAT SEKTÖR RAPORU

Hazırlayan
İhracat Genel Müdürlüğü
Maden, Metal ve Orman Ürünleri Dairesi

2020

TÜRKİYE MÜCEVHERAT SEKTÖRÜ

Türkiye'de değerli metallere yapılmış ziynet eşyalarının ihracatı son 10 yılda önemli ölçüde artmıştır. Bu artışla Türkiye'nin endüstrideki sıralaması yükselmiş ve Türkiye bu konuda lider ülkelerden biri haline gelmiştir. Türkiye'de kuyumculuk sektörünün elinde her sene yaklaşık 400 ton altını ve 200 ton gümüşü işleyerek mücevherata dönüştürme kapasitesi vardır ancak bu kapasitenin tamamı kullanılmamaktadır. Türkiye dünya altın mücevherat üretiminde ilk 10 ülke arasında yer almakta, dünya mücevherat otoriteleri de Türkiye'yi İtalya'ya bir rakip olarak göstermektedirler.

Hâlihazırda, 200 – 1500 arası kalifiye eleman çalıştıran 50'den fazla büyük şirket bulunmaktadır. Türk imalat sanayileri arasında en büyüklerinden biri olan değerli maden ve mücevherat sektörü, yaklaşık 250.000 kişiye istihdam olanağı sağlamaktadır.

ALTIN MÜCEVHERAT SEKTÖRÜ

Türk altın mücevherat üretim geleneğinin kökleri 5000 yıl öncesine dayanmakta olup, Anadolu'da yaşamış olan tüm uygarlıklar dini ve estetik amaçlı olmak üzere pek çok takı yaratmıştır. Anadolu'da hüküm sürmüş olan Hititler, Urartular, Frigyalılar, İyonyalılar, Lidyalılar, Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular ve Osmanlılar, hepsi kendi takı stillerini geliştirmiştir. Pek çok değişik mücevherat stili arasında, en önemli mücevherat stilini Anadolu'ya getirenler Selçuklular olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun büyümesi ve refaha ulaşması ile birlikte takı sanatı İstanbul'da önem kazanmış; Muhteşem Süleyman'ın saltanatı esnasında İstanbul dünyanın en önemli mücevherat merkezleri arasına girmiştir. Bu dönemde İstanbul'da mücevherat fuarlarının düzenlendiği de tarihi kaynaklarda belirtmektedir.

Günümüzde Türk mücevherat sanayi, bu geleneksel ve zengin mücevherat üretme geleneğinin miras ve izlerini taşıyan yenilikçi tasarımlar ve modern teknoloji ve teknikler kullanarak üretim yapmaktadır.

ÜRETİM

Türkiye, altın mücevherat pazar büyüklüğü açısından Hindistan, Çin, ABD ve Rusya ile birlikte dünyanın en büyük beş pazarı arasında yer alırken, üretimde de Hindistan ve İtalya ile birlikte ilk üç ülke arasında bulunmaktadır. Türkiye yıllık olarak 400 ton altın işleme kapasitesine sahiptir fakat bu kapasitenin tümü kullanılmamaktadır. Ülkemizde her sene yaklaşık 250–300 ton altın mücevherat üretilmektedir.

Sektör Türk imalat sektörlerinin en büyükleri arasında yer almakta ve yaklaşık 250 bin kişi istihdam etmektedir. Sektörde yaklaşık 5 bin üretici, 35 bin perakende satış mağazası bulunmaktadır. Altın mücevherat üretim merkezi İstanbul olmakla beraber, Ankara ve İzmir'de de oldukça önemli miktarlarda üretim yapılmaktadır. Doğu ve Güney Doğu Anadolu'daki bazı illerde de geleneksel çizgiler taşıyan üretim mevcuttur.

Üretimin % 30-40'ı ihraç edilmekte, geri kalanı ise yerli tüketicilere, turistlere ve bavul ticareti yapanlara satılmaktadır. Türkiye'ye gelen her dört turistten, ortalama bir kişi mücevherat satın almaktadır. Yıllık olarak üretilen altın mücevheratın yaklaşık % 40'ı da turistlere ve bavul ticareti yapanlara satılmaktadır.

İstanbul Altın Borsası - İAB (www.iab.gov.tr) 1995 yılında Türk Altın Sektörü'nü serbestleştirmek ve uluslararası piyasalarla uyum sağlamak üzere kurulmuştur. Borsa üyeleri,

bankalar, yetkili müesseseler, kıymetli maden aracı kurumları, kıymetli maden üretim ve pazarlaması faaliyetinde bulunan kuruluşlardan oluşturmaktadır.

İAB, altın arz ve talep eden kuruluşların organize bir piyasa ortamında karşılaşması, kuyumculuk sektörünün üretim finansmanının daha düşük maliyetlerle temin edilmesi ve altının finansal piyasalarda işlem görerek menkul kıymetleştirilmesi amacıyla kurulmuş; altın sektörü ile finans sektörü arasında bir köprü görevi üstlenmiştir.

Borsada, üye kuruluşlar tarafından yurtdışından ithal edilen altın ve diğer bazı kıymetli madenlerin serbest piyasa şartlarında alım ve satımı yapılmaktadır. 1999 yılından beri, gümüş ve platinin de borsa bünyesinde işlem görmeye başlamasıyla, Borsa, fiili olarak kıymetli madenlerin işlem gördüğü bir piyasa haline gelmiştir.

Diğer taraftan, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde İstanbul Altın Borsası ile İstanbul Menkul Kıymetler Borsasının tüzel kişiliklerinin sona ermesi ve yeni bir borsanın kurulması sonucunda, Borsa İstanbul A.Ş. 03.04.2013 tarihinde faaliyete geçmiştir. Kıymetli maden ve kıymetli taş işlemleri İstanbul Altın Borsası yerine Borsa İstanbul A.Ş. bünyesinde kurulan Kıymetli Madenler ve Kıymetli Taşlar Piyasası Bölümü tarafından yürütülmeye başlanmıştır.

1995 yılında kurulmuş olan İstanbul Altın Rafinerisi (www.iar.com.tr) 2002 yılında faaliyete geçmiştir. Altın rafinerisinde hurda altın külçe haline dönüştürülerek, yeniden kullanıma ve ihracata yönlendirilmektedir. İstanbul Altın Rafinerisi, %99,99 saflıkta altını 4 saat gibi kısa bir sürede rafine edebilecek teknolojiye sahiptir.

Kuyumcu Kent (www.kuyumcukent.com.tr) sektör mensuplarının bir araya gelerek Türk kuyumculuğunu, çağın gereklerine uygun olarak yapılandırmak ve uluslararası ölçekte stratejik bir konuma yükseltmek amacıyla modern ve teknolojik alt yapıyla donatılarak oluşturulan bir tesistir. 186 000 m2 arsa üzerine 328 000 m2'lik brüt inşaat alanı üzerine kurulmuştur. Kuyumcu Kent, 2500 üretim ve satış birimine sahiptir. Bünyesinde İstanbul Altın Rafinerisi şubelerini de barındırmaktadır.

DIŞ TİCARET

İhracat

Son 20-25 yılda, Türk ekonomisindeki değişim nedeniyle bireylerin kullandıkları yatırım araçları çeşitlenmiş, yatırım amaçlı altın mücevherat satın alımının yanı sıra diğer yatırım araçlarına da yönelim olmuştur. Bu nedenle altın mücevherata yönelik iç talep daralmış, bu durum sektördeki üreticileri dış pazarlara açılmaya teşvik etmiştir. Ayrıca, sektörün yurtdışına açılmasında 1993 yılında değerli metallere uygulanan ithalat ve ihracat kısıtlamalarının kaldırılması da etkili olmuştur.

Altın mücevherat ihracatının geçmişi son 20-25 yıla dayanmakla beraber, oldukça iyi bir performansı göstermiştir. Türkiye, 2018 yılı altın mücevherat ihracatında dokuzuncu sırada yer almaktadır.

Yıllık üretim miktarının % 30-40'ı ihraç edilmekte, geri kalanı ise yerli tüketicilere, turistlere ve bavul ticareti yapanlara satılmaktadır. Türkiye'ye gelen her dört turistten yaklaşık bir tanesi mücevherat satın almaktadır. Yıllık olarak üretilen altın mücevheratın yaklaşık % 40'ı turistlere ve bavul ticareti yapanlara satılmaktadır.

Türkiye'de her yıl belli başlı 5 mücevherat fuarı düzenlenmektedir. Bunlar, "Antalya Mücevherat, Gümüş ve Saat Fuarı", "İstanbul Uluslararası Saat, Mücevherat Makina ve Ekipman Fuarı", "İstanbul Mücevherat Fuarı-IJS", "İzmir JEWEX Fuarı" ve "Çukurova Altın ve Mücevherat Fuarı"dır.

Türkiye'nin Altın Mücevherat İhracatı

(HS: 711319) (Değer: Milyon ABD \$)

Yıl	İhracat
2000	384,2
2001	431,1
2002	567,5
2003	707,8
2004	931,9
2005	1.128
2006	1.097
2007	1.490
2008	1.585
2009	1.087
2010	1.444
2011	1.847
2012	2.562
2013	3.307
2014	4.244
2015	3.660
2016	3.676
2017	4.035
2018	4.308
2019	5.000

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin altın mücevherat ihracatı 2019 yılında 5 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. İhracat yapılan başlıca ülkeler Irak, BAE, Almanya, ABD, Hong Kong ve Libya'dır.

**Ülkelere Göre Türkiye'nin Altın Mücevherat İhracatı
(Değer: Bin ABD \$)(GTİP: 711319)**

Ülke Adı	2017	2018	2019	2019 Pay (%)
IRAK	956.605	1.120.856	1.391.462	27,8
B.A.E.	1.358.014	864.996	1.094.436	21,9
ALMANYA	156.023	290.424	395.499	7,9
A.B.D.	243.661	285.428	329.913	6,6
HONG KONG	157.296	236.200	251.449	5,0
LİBYA	85.331	141.006	243.276	4,9
İSRAİL	91.792	127.867	128.948	2,6
KATAR	11.460	95.233	105.887	2,1
KIRGIZİSTAN	41.373	61.286	93.771	1,9
ROMANYA	41.560	46.598	59.562	1,2
SUUDİ ARABİSTAN	20.021	90.559	58.068	1,2
MEKSİKA	41.133	53.266	57.552	1,2
FAS	49.621	36.119	57.227	1,1
İTALYA	42.672	35.895	53.899	1,1
ÜRDÜN	21.178	125.884	51.708	1,0
POLONYA	41.483	51.084	51.090	1,0
ÇEK CUMHURİYETİ	25.716	35.839	38.142	0,8
RUSYA FEDERASYONU	34.152	27.467	35.470	0,7
İNGİLTERE	26.365	30.110	30.765	0,6
HOLLANDA	13.149	30.652	30.318	0,6
Liste Toplamı	3.458.605	3.786.768	4.558.443	91,2
Genel Toplam	4.035.162	4.308.294	5.000.393	100

Kaynak: TÜİK

İthalat

Türkiye'nin altın mücevherat ithalatı 2019 yılında 806,2 milyon ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. İthalat yapılan başlıca ülkeler, Hindistan, İtalya, B.A.E, Bolivya ve Estonya'dır.

Türkiye'nin Altın Mücevherat İthalatı

(HS: 711319) (Değer: Milyon ABD \$)

Yıl	İthalat
2000	55,4
2001	51,0
2002	67,8
2003	93,3
2004	135,2
2005	174,1
2006	235,3
2007	370,5
2008	430,8
2009	211,6
2010	282,6
2011	349,6
2012	420,3
2013	664,5
2014	611,4
2015	367,9
2016	369,6
2017	513,7
2018	806,2
2019	1.572,7

Ülkelere Göre Türkiye'nin Altın Mücevherat İthalatı
(Değer: Bin ABD \$)(GTİP: 711319)

Ülke Adı	2017	2018	2019	2019 Pay (%)
HİNDİSTAN	5.323	239.374	933.262	59,3
İTALYA	246.351	251.510	265.493	16,9
B.A.E.	122.957	145.198	194.479	12,4
BOLİVYA	71.686	89.597	72.301	4,6
ESTONYA	12.231	11.518	15.442	1,0
ÇİN	6.663	6.952	12.150	0,8
A.B.D.	6.969	10.063	10.617	0,7
FRANSA	6.710	6.927	8.672	0,6
İRAN		201	8.577	0,5
YUNANİSTAN	4.020	8.414	7.594	0,5
İSVİÇRE	2.784	3.994	6.616	0,4
HONG KONG	5.575	6.727	6.042	0,4
ALMANYA	1.619	2.485	5.096	0,3
KARADAĞ			4.273	0,3
TAYLAND	4.549	2.835	2.832	0,2
LÜBNAN	176	459	2.729	0,2
HIRVATİSTAN			2.069	0,1
GÜNEY KORE	1.558	1.240	1.629	0,1
ÇEK CUMHURİYETİ	754	836	1.461	0,1
LİBYA	162	182	1.400	0,1
Liste Toplamı	500.087	788.514	1.562.734	99
Genel Toplam	513.735	806.185	1.572.722	100

Kaynak: TÜİK

DÜNYA TİCARETİ

Dünya değerli mücevherat ticaret hacmi 2017 yılında 188 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2019 yılı dünya değerli mücevherat ithalatı 102 milyar dolar, dünya değerli mücevherat ihracatı ise 86 milyar dolardır.

• İhracat

(Değer: Bin ABD \$)(GTİP: 711319)

Ülke Adı	2017	2018	2019	2019 Pay (%)
Çin	10.457.276	12.785.686	12.756.495	12,52
Hindistan	8.371.671	11.609.406	12.366.518	12,14
İsviçre	11.136.026	11.694.077	11.595.677	11,38
BAE	14.194.896	15.472.684	9.941.989	9,76
ABD	9.097.774	9.292.057	8.632.175	8,47
Hong Kong	5.702.443	6.499.364	7.406.508	7,27
İtalya	6.282.056	6.418.480	6.526.690	6,41
İngiltere	4.612.380	4.329.256	6.506.016	6,38
Fransa	4.926.574	5.730.715	6.489.268	6,37
Türkiye	4.035.162	4.308.283	4.995.014	4,90
Singapur	2.201.906	2.349.922	2.435.629	2,39
Tayland	1.867.983	1.999.443	2.123.675	2,08
Endonezya	2.555.861	1.928.556	1.860.849	1,83
Malezya	1.301.411	1.354.076	1.398.664	1,37
Japonya	1.676.821	1.324.684	1.052.985	1,03
Almanya	751.317	779.186	619.928	0,61
Katar	-	-	465.173	0,46
Avustralya	382.068	320.912	388.161	0,38
Hollanda	49.121	71.482	367.325	0,36
İspanya	275.948	308.927	270.903	0,27
Liste Toplamı	89.878.694	98.577.196	98.199.642	96,37
Genel Toplam	93.926.452	102.557.694	101.899.680	100

Kaynak: Trademap

• İthalat

(Değer: Bin ABD \$)(GTİP: 711319)

Ülkeler	2017	2018	2019	2019 Pay (%)
İsviçre	11.244.539	16.108.011	16.413.104	18,98
BAE	5.343.493	13.202.994	14.322.333	16,56
Hong Kong	9.575.973	12.419.488	12.860.562	14,87
ABD	7.459.089	7.073.804	7.292.637	8,43
Fransa	4.083.403	4.501.182	4.934.445	5,71
İngiltere	2.487.907	2.607.256	4.035.451	4,67
Singapur	2.564.618	2.791.383	2.986.029	3,45
Çin	707.803	1.234.863	2.122.186	2,45
Japonya	1.774.606	1.729.387	1.853.572	2,14
Katar	331.549	444.873	1.731.263	2,00
Türkiye	513.735	806.339	1.562.817	1,81
İtalya	1.519.672	1.579.055	1.538.579	1,78
Irak	3.427.190	2.268.303	1.393.079	1,61
Makau Özel İdare Bölgesi, Çin		1.105.310	1.108.892	1,28
Suudi Arabistan	818.852	781.010	1.028.825	1,19
Almanya	904.987	985.444	968.562	1,12
Tayland	502.562	580.513	849.114	0,98
Avustralya	749.131	778.546	838.346	0,97
Kanada	754.554	837.863	783.795	0,91
Hollanda	266.517	395.888	538.176	0,62
Liste Toplamı	55.030.180	72.231.512	79.161.767	91,53
Dünya Geneli	62.616.674	80.121.666	86.491.257	100

Kaynak: Trademap